

Оновлення мовного законодавства, антикризовий план для видавців та план роботи Комітету: підсумки засідання Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики

4.8.2026 - | Verkhovna Rada Ukrainy

4 серпня 2026 року під головуванням Микити Потураєва відбулося засідання Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики. На початку засідання члени Комітету хвилиною мовчання вшанували пам'ять загиблих захисників і захисниць України та всіх жертв російської агресії.

Комітет переглянув свій попередній висновок щодо проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення процедур державного управління у галузі культури та культурної спадщини» (реєстр. №14391) та рекомендував Верховній Раді України включити його до порядку денного. За результатами розгляду у першому читанні Комітет рекомендує прийняти його за основу з доопрацюванням відповідно до статті 116 Регламенту Верховної Ради України.

Необхідність перегляду попереднього висновку виникла після консультацій із Комітетом Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування.

Також Комітет розглянув проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення української мови як державної» (реєстр. №15412). Голова Комітету Микита Потураєв зазначив, що законопроєкт є результатом тривалої роботи народних депутатів, представників центральних органів виконавчої влади, Уповноваженого із захисту державної мови та експертного середовища.

Під час обговорення члени Комітету наголосили, що документ спрямований на вдосконалення механізмів реалізації Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» з урахуванням практики його застосування.

Зокрема, пропонується розширити перелік осіб, для яких володіння державною мовою є обов'язковим під час виконання службових обов'язків, удосконалити процедури державного контролю та розгляду скарг, посилити гарантії використання української мови в окремих сферах суспільного життя, а також внести зміни до низки законодавчих актів у сфері освіти, культури, місцевого самоврядування, виборчого законодавства та інших.

Микола Княжицький зазначив: «Для нас дуже важливо, щоб запропоновані зміни реально втілювалися в життя».

Під час розгляду законопроєкту окрему увагу було приділено питанням його комунікації з міжнародними партнерами та інституціями Ради Європи. Члени Комітету наголосили на необхідності завчасного інформування міжнародних партнерів про зміст запропонованих змін,

зазначивши, що вони не звужують прав національних меншин, відповідають європейським стандартам та євроінтеграційним зобов'язанням України.

Заступниця голови Комітету Євгенія Кравчук наголосила: «Нам необхідно вже зараз підготувати чіткі меседжі українською та англійською мовами для наших міжнародних партнерів. Ми маємо пояснити, що цей законопроект не обмежує права національних меншин і повністю відповідає нашим європейським зобов'язанням. Ми маємо бути на крок попереду і завчасно пояснити нашим партнерам, що саме змінює цей законопроект, щоб уникнути будь-яких маніпуляцій».

Крім того, Комітет розглянув проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» щодо обмеження використання мови держави-агресора під час виконання та відтворення музичних творів у сфері обслуговування споживачів» (реєстр. №15430).

Представляючи законопроект №15430, народний депутат України Олександр Санченко зазначив, що документ є доповненням до комплексного законопроекту №15412 і покликаний запропонувати дієвий механізм притягнення до відповідальності за порушення встановлених обмежень. За його словами, ключовою новелою документа є запровадження чітко визначених санкцій. Народний депутат наголосив, що чинні законодавчі норми передбачають відповідні заборони, однак без ефективного механізму відповідальності вони не забезпечують належного правозастосування. «Однозначно нам треба захищати нашу мову в усіх сферах», – підкреслив Олександр Санченко.

Він наголосив, що чинні законодавчі обмеження не супроводжуються дієвими механізмами відповідальності, тому запропоновані зміни мають забезпечити їх ефективне застосування та унеможливити подальше використання музичного продукту держави-агресора у публічному просторі України.

Під час дискусії народні депутати підтримали необхідність створення ефективних механізмів протидії використанню музичного продукту держави-агресора у публічному просторі. Водночас було наголошено, що запропоновані механізми потребують додаткового опрацювання та узгодження із концепцією комплексного законопроекту №15412.

Микита Потураєв підсумував: «Я абсолютно вважаю на 100 відсотків, що російському музичному продукту в Україні не місце».

За результатами розгляду Комітет рекомендував Верховній Раді України:

- законопроект №15412 прийняти за основу з доопрацюванням відповідно до статті 116 Регламенту Верховної Ради України;
- законопроект №15430 прийняти за основу.

Наступним питанням Комітет розглянув результати виїзного засідання, що відбулося 15 липня 2026 року у Державній науковій установі «Книжкова палата України імені Івана Федорова». За його підсумками народні депутати ухвалили відповідне рішення та визначили першочергові кроки для вирішення нагальних проблем установи, зокрема:

- рекомендувати Верховній Раді України невідкладно розглянути та прийняти за основу законопроект № 14391, а під час підготовки до другого читання передбачити зміни до Закону України «Про видавничу справу» щодо уточнення статусу, завдань і функцій Державної наукової установи «Книжкова палата України імені Івана Федорова»;

- звернутися до Прем'єр-міністра України щодо забезпечення фінансування невідкладних ремонтно-відновлювальних робіт будівлі Книжкової палати, пошкодженої внаслідок російських обстрілів;
- запропонувати Міністерству культури України внести зміни до Порядку використання бюджетних коштів, щоб Книжкова палата могла брати участь у фінансуванні проектів за програмою КПКВК 3801280 для збереження Державного архіву друку;
- звернутися до Кабінету Міністрів України з пропозиціями передбачити у проекті Державного бюджету України на 2027 рік кошти на систему кондиціювання книгосховища Державного архіву друку та опрацювати питання запровадження для працівників Книжкової палати умов оплати праці на рівні Українського культурного фонду та Українського інституту книги;
- рекомендувати Державному комітету телебачення і радіомовлення України після внесення змін до Закону України «Про видавничу справу» подати на розгляд Кабінету Міністрів України доопрацьований проект постанови про реорганізацію Державної наукової установи «Книжкова палата України імені Івана Федорова».

Окремо під час засідання заступниця голови Комітету Євгенія Кравчук порушила питання підтримки видавничої галузі після російських атак. Вона наголосила, що значних втрат зазнали насамперед малі видавництва, а тому запропонувала підготувати звернення до Прем'єр-міністра України щодо розроблення антикризового плану підтримки сфери книговидання та українських видавництв.

Наприкінці засідання Комітет розглянув низку організаційних питань. Зокрема, члени Комітету одноголосно затвердили План роботи Комітету на період шістнадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання.

Також було схвалено пропозиції до проекту порядку денного шістнадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання в частині предметів відання Комітету. Рішення підтримано одноголосно.

Крім того, члени Комітету затвердили перелік законопроектів і проектів постанов, які пропонується не включати до проекту порядку денного шістнадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання. Це рішення також отримало одностайну підтримку.

Участь у засіданні взяли Голова Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування Олена Шуляк, заступники Міністра культури України Богдана Лаюк та Євген Лавро, Голова Державного комітету телебачення і радіомовлення України Олег Наливайко, Світлана Остапа - голова Наглядової ради Суспільного Мовлення (АТ «НСТУ»), Уповноважена із захисту державної мови Олена Івановська, керівництво Національної комісії зі стандартів державної мови, директорка Державної наукової установи «Книжкова палата України імені Івана Федорова» Ольга Васківська, а також інші представники Міністерства культури України та Книжкової палати.

https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/274558.html